

XXXII. évfolyam
Főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ
A szerkesztésért és kiadásért
felelős: SCHÖN DEZSŐ
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TEL-AVIV, SCHLESINGER-U. 9
Telefon: 29 - 98

הצופות

הספרייה הלאומית
77777777

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

מזרח חדש
(אוי קלט)
עיתון יומי בעל-פה מופלגת בשפת העברית - שנה ל"ב
תעריף: ד"ר א. מרטון
המחיר: דוד שן
המשרד והתחנה:
תל-אביב, רחוב שריונגר 9

15 millió 450 ezer dolláros csekket nyújtottak át Weizmann elnöknek Newyorkban az alijja befogadására

Több, mint 200 ezer ember vett részt a függetlenségi nap newyorki ünnepein - A délamerikai zsidóság is lelkesen ünnepelte a zsidó állam kikiáltásának évfordulóját.

New-York, (STA). Az Egyesült Államok zsidóságának döntő befolyása lesz a zsidó állam jövőjére, — jelentette ki Weizmann professzor tegnap este az amerikai zsidóság kétezres fányi vezetősége előtt, amikor 15 millió 450 ezer dollárról szóló csekket nyújtottak át neki, mint az olék befogadásával és elrendezésével kapcsolatos kiadásokhoz való hozzájárulást. Weizmann államelnök különleges nyomatékkal fejtette ki, hogy

a megélhetési lehetőségek megteremtéséhez elégtelen anyagi eszközökkel érkező olék óriási áradata súlyos helyzet elé állítja a zsidó állam népét.

Eredeti szándékától eltérően, hogy jelen legyen a zsidó állam függetlenségi ünnepe, az elnök elhalasztotta hazautazását, hogy résztvehessen a csekk átadása alkalmából rendezett diszvacsorán, mert ezzel is meg akarta győzni Amerika zsidóságát, milyen sürgős, hogy az Egyesült Gyűjtőakciónak komoly összegeket kell rendelkezésére bocsássanak.

A társasvacsorán felszólalt Thomas Dewey volt elnökjelölt, New-York állam kormányzója, továbbá Henry Morgen-thau és Warburg bankár is. Valamennyien azt követelték, hogy az amerikai zsidóság az eddiginél is erőteljesebben nyújtson segítséget a zsidó államnak.

Monstre népgyűlés Weizmann elnök részvételével

A függetlenségi évforduló tiszteletére a Madison Square Gardenben óriási tömeggyűlés volt, amelyen több mint 200 ezer ember éltette a zsidó államot. Az ünnepeken William O'Dwyer new-yorki polgármester, dr. Herzog izraeli főrabbi, dr. Silver, dr. Emanuel Newmann és számos más fontos cionista vezető tartott beszédet.

Az ünnepi szónokok sorában szerepelt Weizmann államelnök is, de orvosai eltöltötték beszédének megtartásától.

Az államelnök, akit megérkezésekor szűn ni nem akaró tapsviharral fogadtak, végig jelen volt a népgyűlésen, de nem szólalt fel. A tömeggyűlés határozatlan kimondta, hogy mély hálóját fejezi ki Truman elnöknek a zsidó állam felállítása körül hervadhatatlan érdemeiért.

A függetlenségi ünnepeket este nagy szabású hangverseny zárta be, amelyet a Carnegie-teremben tartottak meg.

A hangversenyen 14 UNO-küldöttség képviselői voltak jelen.

Ezer és ezer ember kénytelen volt visszafordulni, mert már órákkal a hangverseny megkezdése előtt nem lehetett belépőjegyet kapni.

Argentína és Uruguay zsidóságának ünnepe

Buenos-Aires, (STA). Argentína fővárosában több népgyűlésen és társasvacsorán ünnepelték meg a zsidó állam függetlenségének első évfordulóját. Ünnepeket rendezett az izraeli követség, azonkívül a cionista pártok, a zsidó szervezetek és a zsidó hitközségek is az egész ország területén. A zsidó intézményeket és azokat a házakat, amelyekben zsidók laknak, fellobogózták. Buenos Airesben a legtöbb zsidó üzlet bezárt. Szerdán este nagyarányú felvonulások voltak a főváros utcáin.

Montevideo, (STA). Uruguay zsidósága is nagy fényben ünnepelte a zsidó állam első függetlenségi évfordulóját. Montevideo legnagyobb termében egymást kö-

vettek az óriási látogatottságu népgyűlések. Az egyik gyűlésen Jakov Cur izraeli követ intézett beszédet a közönséghez. Este többszáz meghívott vendég részvételével nagy diszvacsoza volt.

A párisi követség fogadástje

Páris, (STA). Maurice Fischer követ és a zsidó követség többi tagja tegnap este fényes fogadást adott a zsidó állam függetlenségi napja alkalmából. A franciaországi cionista szövetség rendezésében nagy népgyűlés is volt Justin

Goddard professzor elnökletével, amelyen Daniel Mayer munkaügyi miniszter és a francia kormány több más képviselője is jelen volt. A gyűlésen többek között

felszólalt George Wermeser, a párisi hitközség elnöke is, aki erőlyes szavakkal utasította vissza azt a vádat, hogy a hitközség vezetősége távol tartja magát mindentől, ami a zsidó állam feltámadásának történelmi eseményével függ össze.

Maga az a tény, hogy jelen van a gyűlés-

Május 23.-án lesz a négyhatalmi konferencia Németország ügyében

Közös amerikai, angol, francia és orosz nyilatkozat szerint 12-ikén szüntetik meg a berlini blokádot

Lake-Success, (—). Csütörtök délután (izraeli időszámítás szerint) 3 órakor Anglia, Amerika, Franciaország és a Szovjetunió hivatalos közleményt adtak ki a berlini blokádot felfüggesztéséről. A közlemény szerint május 12-én felfüggesztik az összes forgalmi korlátozásokat Berlin keleti és nyugati részén, valamint Németország keleti övezete között. A korlátozások felfüggesztése után 11 nappal, tehát május 23-án a négyhatalom külügyminiszterei konferenciára ülnek össze, amelyen meg fogják tárgyalni a Németország jövőjét illető összes kérdéseket, köztük Berlin és a berlini márka problémáját is.

A hivatalos közleményt Moszkvában, Párisban, Washingtonban és Londonban egyidőben adták ki. A nagyhatalmak UNO-küldöttségeinek vezetői ugyanak-

kor beadványt intéztek Trygve Lie főtitkárhoz, amelyben tudomásul adták, hogy a nagyhatalmak megállapodásra jutottak Berlin kérdésének az UNO keretén kívül való rendezésére és javasolják, hogy a berlini kérdést vegyék le a Biztonsági Tanács napirendjéről.

Párisi diplomáciai körök véleménye szerint a négyhatalmi konferencián a nagyhatalmak igyekezni fognak a tárgyalásokat meggyorsítani, hogy június 15-ikére befejezhető legyenek. Június 15-ikén rendezik meg ugyanis a nyugatnémetországi parlamenti választásokat.

Brian Robertson tábornok, az angol megszállási övezet katonai parancsnoka kijelentette, hogy az egyes övezetek parancsnokságai már megtették az előkészületeket a berlini blokádot felfüggesztésére, de a három övezet katonai paranc-

nokai még nem kezdtek közvetlen tárgyalásokat.

A nyugati előkészületekkel egyidőben az orosz zónában is élénk tevékenység folyik. Ugy tudják, hogy a blokádot felfüggesztése után

az orosz hatóságok népszavazást fognak rendezni Kelet-Németországban, amelyen arról fog dönteni a nép, hogy milyen formában fog csatlakozni a németországi államföderációhoz, illetve központi kormányt akar-e.

London, (—). Bevin külügyminiszter bejelentette az alsóházban, hogy a nagyhatalmak között megállapodás jött létre a berlini kérdésben. Ez a tény — mondotta Bevin — bizonyítja, hogy az angol kormánynak ebben a kérdésben folytatott politikája helyes volt. Bevin egyébként szombatn ellátogat Berlinbe.

Libanon elhagyja a lausannei konferenciát ha Izraelt felveszik az UNO-ba

Aba Even ismertette a zsidó állam álláspontját Jeruzsálem és az arab menekültek kérdésében

Lake-Success, (—). Abdul Medjid Abbas iraki delegátus visszavonta azt az indítványát, amelyben arra hívta fel az UNO politikai bizottságának ad hoc bizottságát, kérjen felvilágosítást a Biztonsági Tanácstól azért a kedvező ajánlásért, amelyet Izrael felvételi kérésre adott.

Az indítvány visszavonását Abbas azáltal indokolta, hogy Angliának a Biztonsági Tanács szavazásától való tartózkodása érvénytelené tette a kedvező ajánlást.

Charles Malik libanoni delegátus felhívásában azt mondta, hogy

amennyiben a zsidó államot most felveszik az UNO-ba, Izrael „bianco-változó” kap a világszervezettől arra, hogy a határait tetszése és belátása szerint kiterjeszthesse.

Mint ismeretes, Malik határozati javaslatot terjesztett elő arról, hogy az ad hoc bizottság halassza el szeptemberig az Izrael felvételi kérése fölötti döntést. Ennek a javaslatnak a megindokolásával kapcsolatban szólalt fel a libanoni delegátus, aki szerint Izraelnek el kell fogadnia Jeruzsálem internacionalizálását, valamint vissza kell engednie az arab

menekülteket és csak azután lehet tárgyalás alá venni az UNO-tagság iránti kérését.

A delegátus azzal fenyegette meg a bizottságot, hogy Libanon visszavonul a lausannei megbeszélésekről, ha Izraelt most felveszik az UNO-ba, mert az UNO-nak az arab menekültek visszafogadására és Jeruzsálem nemzetközivé tétele vonatkozó ajánlása teljesítése nélkül a lausannei megbeszéléseknek semmi értelme.

Aba Even szólalt fel ezután, aki szerint az UNO-nak már csak azért is fel kell vennie Izraelt, hogy jövétgye azt a sérelmet, amelyet a hét arab állam követett el a palesztinai háború megindításával és amely államok közül hat az UNO tagja.

Izrael olyan emberhez hasonlít, akit egy sötét utcán heten megtámadtak és súlyosan bántalmaztak, azután a bíróság elé hurcolják, de csak azért, hogy a támadóit ott lássa a bírói székben, a mint ünnepélyes és erőlyes arccal a békés polgár kételességeire oktatják ki és törvényt üljenek felette, — mondotta Aba Even.

A továbbiakban Aba Even kijelentette, hogy Izrael elfogadja a szenthelyek in-

ternacionalizálását, de a zsidó kormány véleménye szerint az UNO-nak egész Jeruzsálem nemzetközi felügyelt alá való helyezésére 1947-ben elfogadott utasítása ma már idejét múlt. Bejelentette, hogy Izrael új tervet hajlandó előterjeszteni az UNO szeptemberi ülésgyűlésén a Jeruzsálemben és másutt levő szenthelyek nemzetközivé tételére, valamint a pápa legutóbbi enciklikájában említett intézkedések foganatosítására. Izrael hajlandó azonnal tárgyalásokat kezdeni az összes érdekelt egyházi hatóságokkal, a vallási intézmények védelméről és egyházi tevékenységük kifejtésének biztosításáról. Hasonlóképpen hajlandó a zsidó állam a szenthelyekben és egyházi épületekben okozott károkat helyrehozni, noha ezek a károk az arab államok által ellene indított háború következtében keletkeztek. Mindezek előrebocsátásával azonban Izrael természetesen történelmi folyamatnak tekintti, hogy Jeruzsálem zsidó része integrális módon bekapcsolódjék a zsidó állam életébe.

Aba Even beszéde után az ülést pén-tekre napolták el.

Washington, (—). Eljahú Ejlát izraeli nagykövet csütörtökön megebeszélést folytatott Webb külügyi államtitkárral.

Tömeges áruhalmozás és drágulás indult meg a takarékosági rendszer hírére

Számos közüzikésleti cikk elünt már a piacról - Egyes szakmákban óriási forgalmat bonyolítanak le az üzletek

Amióta a kormány a takarékosági tervet bejelentette, az egész piacon óriási kereslet mutatkozik. Az áru iránti kereslet egyformán erősödött meg, úgy a nagykereskedelemben, mint a kiskereskedelemben. A fogyasztók biztosítani akarják szükségleteiket olyan cikkekben, amelyek a takarékosági program folytán csak korlátozott mennyiségben lesznek kaphatók. A kiskereskedők készleteiket kalkulálnak és mindent elvételnek annak érdekében, hogy a fokozott vásárlások ellenére se maradjanak üresek raktáraik. A legnagyobb forgalmat a textil és cipőszakma bonyolítja le. Pontos számokat nehéz megállapítani, de vannak üzletek, amelyek az utóbbi időig (pontosan a takarékosági tervnek dr. Dov Jozsef közellátásügyi miniszter által a parlamentben történt bejelentése óta) 100 fontot árultak napi átlagban és ma minimálisan egyezer fontot árulnak minden nap. A nagy üzletek is teljes gőzerővel dolgoznak és a napi árulás útjára számokban jut kifejezésre. Nem ritka eset, hogy egy vevő egyazon üzletben a nap folyamán kétszer, háromszor is vásárol területen 150-200 font értékben.

Kész öltöny nem kell - ennél inkább kell a szövet

A nagy kereslet legjellemzőbb vonása az, hogy a konfekciós üzleteket érintette aránylag a legkisebb mértékben a piacon uralkodó rémület. A vevők csak ritka esetben vásárolnak kész öltönyöket, inkább a legkülönbözőbb fajta szöveteket vásárolják. A trikó és kötöttáru üzletek (pulloverek, szvetererek) amelyek a tavaszi és nyári hónapokban kis forgalmat csinálnak, az utóbbi napokban kiárusították majdnem teljes egészében raktárkészleteiket.

A legtöbb vevő eszidőszert nő. A férfiak általában kevesebbet vásárolnak, habár a halmozás terén nincs semmi különbség férfi és nő között.

A fokozott kereslet és a piaci árak

A fokozott kereslet természetesen az árak emelését vonta maga után. A kereskedőknek, valamint vevőkörökben történt érdeklődésünk alapján közölhetjük, hogy az utóbbi időkben a textil és cipőárak legalább 15-30 százalékkal drágultak. A kereskedők másformán is kihasználják a vevők mohóságát: olyan áru, amely a szezonból megmaradt és amelyet normális körülmények között csak „melyen leszállított szezonutáni áron”, általában 40 százalékos árengedménnyel lehetett tudni, a takarékosági rendszer jóvoltából eredeti áron cserélt gazdát. Más szavakkal ez azt jelenti, hogy az ilyen árucikkeknél is 40 százalékos ártöbbet fizetnek a vevők.

Halmozzák az élelmiszert

Erthető, hogy az élelmiszerek sem maradhattak ki az általános halmozásból. A vevők elsősorban konzerveket kerestek. Néhány nappal ezelőtt a piac még bőségesen el volt látva halkonzervvel. A közönség azonban támadást indított az üzletek ellen és a halkonzervek napok alatt eltűntek. Nagy mennyiségben vásároltak még dobozos zöldséget, gyümölcsöt és más konzervélelmiszereket. Mivel azonban a kiskereskedők lázas sietséggel ürítették ki raktáraikat, megjelent a kormányrendelet, amely további intézkedésként megtiltotta az importőröknek és nagykereskedőknek élelmiszereket árusítását. E hét folyamán a kiskereskedők már azon panaszkodtak, hogy nincs árujuk és a fogyasztók amiatt zúgolódtak, hogy *nincs mit vásárolni*.

Honnan jön az áruhalmozáshoz szükséges pénz

Az utóbbi napokban nagy forgalom észlelhető a pénzintézeteknél is. A pénztárak előtt hosszú sorok várakoznak, főleg kis- és középbetétesek, veszik ki pénzüket, vagy pénzüknék egy részét a bankból és ezeket a takarékoszégeket áruba fektetik. Nem ritka az olyan eset sem, amikor emberek kölcsön-pénzből vásárolnak olyan árut, amely a takarékosági terv rendelkezései folytán korlátozás alá fog esni.

Az izraeli piac eseményeiről sokat vi. hiányzott Winston Churchill, aki min-

tatkoznak a kereskedői körök. Gazdasági szakértők véleménye szerint a takarékosági programnak a parlamentben való bejelentése elhamarkodott és meggondolatlan lépés volt. A kormánynek előzőleg gondoskodnia kellett volna arról, hogy a közönség rémületét és az ezzel járó halmozásokat megakadályozza. A takarékosági terv óvatlan bejelentése folytán, a terv eltévesztette egyik legfontosabb célját. Ez a cél: a vásárlóerőnek a piachól való kivonása és produktív befektetések felé való irányítása, abból a célból, hogy fokozódjék az ország termelői készsége. Nagy kérdés, hogy a kereskedőréteg, amely az utóbbi napokban szokatlanul nagy pénzüsszegek

hez jutott, képes lesz-e ezt a pénzt újra áruvá változtatni. Ha figyelembe vesszük, milyen jelentéktelen készletek vannak jelenleg az országban, feltételezhetjük, hogy ez a dolog nem fog sikerülni. Az sem biztos, hogy sikerülni fog-e a kereskedők fokozott vásárlóerejét megfelelő ellenőrzés alá helyezni és ezt a vásárlóerőt helyes mederbe irányítani. Hisszük, hogy dr. Jozsef közellátásügyi miniszter nem gondolt arra, hogy bejelentése ilyen nagyfokú rémületet fog előidézni a piacon és hogy a közönség ki fogja üríteni az üzleteket. Mert ha gondolt volna rá, biztosan megtalálta volna a módját annak, hogy ezt a természetellenes és egészségtelen jelenséget elkerülje.

Anglia egymillió font kölcsönt folyósított Transzjordániának

az arab menekülteket foglalkoztató közmunkákra

London, (STA). Mayhew helyettes külügyminiszter tegnap este bejelentette az alsóházban, hogy Anglia egy millió font kamatmentes kölcsönt folyósított Transzjordániának, azzal a rendeltetéssel, hogy sürgős országfejlesztési közmunkákat indítsion be azoknak az arab menekülteknek a foglalkoztatására, akik nem térhetnek vissza eredeti lakhelyükre.

Az angol kormány - folytatta Mayhew - továbbra is foglalkozik az

arab menekültek megsegítésével összefüggő kérdések intézésével, részint a különböző UNO-intézmények útján, részint pedig más érdekelte kormányokkal való tanácskozások által és a menekültügyek felügyelőjének a saját közeli közéleti szakértői közül tanácsadókat bocsát rendelkezésre. A miniszterhelyettes arról biztosította az alsóházat, hogy Anglia továbbra is megtesszi a kötelességét a menekültkérdés megoldása érdekében.

Ma kezdődik el a határkiigazítás az arab háromszög vidékén

A kormány sajtóirodája jelenti: Az Izrael és Transzjordánia között létrejött fegyverszüneti megállapodás értelmében az arab légő ma, május 6-án fogja elkezdeni a sároni zóna kiűritését és a Budrosztól a Bikaa el Garbijah-ig terjedő vonalra húzódik vissza. Azt hiszik, hogy a művelet három napig fog tartani. Ma az a terület megy át az izraeli hadsereg birtokába, amelyet az arab légő a Budrosz-Kalkilah vonalról nyugatra irt ki, szombaton a művelet Kalkilah-Tul-

kerem vonal átvételével folytatódik, vasárnap pedig a légő a Tulkerem-Bikaa el Garbiech vonal mögé vonul vissza. A hadsereg szóvivője az újságírók kérdésére elmondotta, hogy a megállapodás értelmében a környék arab lakossága köteles falvaiban maradni. Az eddigi jelek szerint - mondotta a szóvivő - többsegük a helyén is marad. A műveletet az UNO-megfigyelők felügyelete mellett hajtják végre.

Franciaország ellenzi Anglia javaslatát az olasz gyarmatok elosztásáról

A délamerikai államok is tiltakoznak az angol terv ellen

Lake-Success, (-). Az UNO politikai bizottságának csütörtöki ülésén Franciaország megbízottja közölte, hogy kormánya nem azonosítja magát Anglia álláspontjával az olasz gyarmatok kérdésében. Az egyetlen pont, amelyet Franciaország az angol elterjesztésből elfogad, az, hogy Szomáliát helyezték olasz mandátum alá. A francia vélemény szerint a javaslat ellentmond a volt olasz gyarmatok lakossága akaratának.

Az angol javaslat ellen szalt fel

Mexikó képviselője is, aki az összes amerikai államok nevében tiltakozott a volt olasz gyarmatoknak az angol elképzelés szerint való felosztása ellen. Mint ismeretes, Amerika támogatása mellett Anglia azt a javaslatot terjesztette be, hogy Eszaki-ritreát Szudánhoz csatolják, Libiát pedig osszák két részre, s pedig olyanformán, hogy Tripolitánia fölött angol mandátumot létesítenek, Kireneika sorsáról pedig az UNO szeptemberi ülészakán döntenek.

Bevin utolsó pillanatban nem ment el az izraeli követség fogadóestjére

Morrison, Bevan és Mayhew képviselték az angol kormányt a londoni függetlenségi ünnepélyen

London, (-) Izrael londoni követsége fényes ünnepség keretében ünnepelte meg a függetlenség napját. A követség meghívta az angol kormány összes tagját és az ellenzék vezetőit. Bevin külügyminiszter ígéretet tett, hogy megjelenik az ünnepségen, az utolsó percben azonban - elfoglaltságára való hivatkozással kimentette magát és maga helyett Mayhew külügyi államtitkárát küldte el. Morrison helyettes miniszterelnök és Bevan egészségügyi miniszter jelent meg a kormány tagjai közül a követség fogadásán, ahonnan nagy meglepetésre

dig a cionizmus nagy barátjának számított magat. Churchill távollmaradását azzal magyarázzák, hogy a volt miniszterelnök nem akarta megbántani pártjának egyik nagy csoportját, amely még mindig ellenséges érzelmekkel viseltetik az izraeli államgondolatl szemben.

Jelen voltak a külügyminisztérium magasrangú tisztviselői, valamint Anglia izraeli követségének néhány még Londonban tartózkodó tagja, továbbá nagyon sok parlamenti képviselő, közöttük a munkáspárt cionistabarát tagjai, az összes zsidó parlamenti képviselők, a cionizmus és a hitközségi élet vezetői. A londoni

és vidéki vezető lapok nagyrészt elküldte munkatársait a fogadásra és főként a liberális sajtó, így a Manchester Guardian és az Observer munkatársai szerepeltek szépszámmal. Ezért egyesek azt a megállapítást tették, hogy a zsidó állam függetlenségi napja Londonban a munkáspárt és a liberálisok szimpátiátuntetésé volt Izrael iránt, míg a konzervatívok távollmaradtak az ünnepségről.

A fogadás mindamellett rendkívül reprezentatív volt és az angol közvélemény olyan mértékben volt képviselve benne, ahogyan csak olyan államok esetében szokásos, amelyekkel Anglia szoros diplomáciai kapcsolatban áll.

Az ünnep előestéjén a követség nem hivatalos fogadást rendezett izraeli állampolgárok számára és ez alkalommal Eliás követ rövid beszédet tartott.

Jaffaiak figyelmébe!

A Hitachdut Olej Hungária ezuton is meghívja a

JAFFA ÉS KÖRNYÉKE

magyarajuk lakosságát május 7-én, szombaton d. e. 10 órakor, a Restaurant „Gina”-ban, Jaffa, Menshieh R'chov XII. 98.sz. alatt megtartandó

előadásra és gyűlésre

Előadó: JÁMBOR FERENC, az „Új olé az országban” címmel. Bevezetőt mond: Salpeter Julius, a HOH elnöke.

10 kilós

KARMEI

AJÁNDÉKCSOMAG

Tartalma: csokoládé, kakaó, kávé, tea, makaróni, méz, gyümölcsök, keksz és halkonzerv. A csomagot európai raktárainkból szállítjuk.

Ára csak 4.450 font

(az ár magában foglalja a szállítási költséget és a biztosítást is)

Elhárítóhelyek:

FOREIGN TRADE INSTITUTE Ltd.

TEL-AVIV: Montefiore ucca 13

HAIFA: Holland Bank épület, (Merkáz Misrahi Chadas) IV. emelet Hader Hákarmel: Haifa Tourist Bureau, Nordau ucca 3.

NATANJA: Hámádrich (Az Egged autóbusszállomással szemben) Berger, Pituach ucca

RÁDIÓ

Péntek:

6.50: torna, 7: hírek, 7.15: zene, Alfred Courtauld zongoraszáma, 11: szimfonikus hangverseny, 12: a hadsereg kórházversenye, 13: hírek, 13.45: Ravel: La Valse, 14: angol hírek, 16.30: zombati énekek és népdalok Jozsef Blumberg előadásában, 17: szombat fogadásának műsora cházán-dalokkal, 17.30: ifjúsági adás, 18: hírek, 18.15: az izraeli modern zenei központ 13-ik műsora; amerikai zeneszerzők művei hegedűre, 18.45-19.45: idegennyelvű hírek és politikai előadások, 20: hírek, 20.15: a hadsereg hírei és műsora, 20.30: péntek esti hangverseny, (Gustav Mahler IX. szimfóniája a bécsi Filharmonikusok előadásában, Bruno Walter vezényletével), 21.45: jiddisnyelvű adás a galut részére, 22: angol hírek, 22.15: héber hírek.

Szombat:

8: hanglemezek, 8.15: hírek, 11: szombat délelőtti hangverseny (Buccarini: Re. nyitány, Bach IV. lik szvitje, Mozart: Fa. minor fantázia, Vivaldi: Re. minor Concerto grosso, Britten: ünnepi nyitány), 12: a hadsereg kórházversenye, 13.30: hírek, 13.45: népdalok, 14: angol hírek, 17: Smetana: Az eladott menyasszony c. operájának első felvonása a prágai cseh nemzeti operaház előadásában, 18: hírek, 18.15: szombati tarka műsor, 18.45: előadás / Neveg gazdasági kilátásairól, 19: Beethoven 32 variációja Wladimir Horowitz el adásában, 20: hírek, 20.10: sporthírek, 20.15: a hadsereg hírei és műsora, 21: mlávé malika műsora, 21.45: jiddisnyelvű adás a galut részére, 22: angol hírek, 22.15: héber hírek, 22.30: tánclemezek.

Irodalmi kutmérgezés a „gáchál” katoná körül

Irta: Schön Dezső

Az alábbi cikk a gáchál-katonáról szól. A név a háboruban született meg. Kezdetben a tévedésből: „gijusz chuc láarec”, azt jelenti, hogy külföldi mozgósítottak. Az új magyarnyelvű alijja sokezer tagja ugyancsak a „gáchál” keretében teljesít katonai szolgálatot.

A gáchál-katona megérkezett az országba.

A kikötőnél természetesen várták. Előbejöttek a Haza kiküldöttei: a katonai autó meg az őrmester. Az autó egyenesen a táborba vitte. Attól a perctől kezdve minden gyors ütemben haladt („háboruban vagyunk, chábibi, nincs idő teke-törizni”), a holmija belekerült egy zsákba, feleskették, napok alatt kiképezték és két héttel később már ott volt az első rajvonalban, a tűzben.

Hogy is írta róla Nánán Altermann, a Davar házi-poétája:

Láttuk őt, tűzben, vérben, porban, vagy pléhányérral ételért a sorban. Bizony igaz: ha nincs melletted család és barát nehéz védeni a zsidó hazát...

Most, hogy fegyverszünet van, hogy kissé kifújunk magunkat, van idő a beszélgetésre. Lássuk, mit mondanak róla, hogyan mutatják be a jisivnak ezt a gáchál-katonát.

Hónapok óta megy a Haibmában Jigál Mosinsohn darabja, melynek címe „Bárvot Hánegev”. Két katonát állít kedvenc. A másik egy gáchál-katona, aki hős szábre, aki öntudatos, okos, csupa férfias erő. Ott él apja, anyja, menyasszonya, menyasszonyának apja. Szeretést vesz körül minden oldalról. Ez Dáni, a kedvenc. A másik egygáchál-katona, a kinek a szerző még csak nevet sem adott. Mosinsohn még enyhén bánik a gáchál-katonával: egyszerűen ostoba figurát farag belőle. Pedig az a tény, hogy ez a fiu túlélté Hitlert, azt bizonyítja, hogy életrevaló. Az a tény, hogy száz közul egy maradt meg, azt jelenti, hogy ez az egy kibirta a kombinált kínzások, szenvedések és nélkülözések minden próbáját. A szerző mindezzel nem törődik.

A Habima darabjában a gáchál-katonának az egyetlen bohóc szerepét szánták, neveléses figurát csináltak belőle, aki nincs tisztában a harc jelentőségével, céljával és így a veszély nagyságát sem tudja lemérni.

De, ha Jigál Mosinsohn csak ostoba figurát farag a gáchál-katonából, egy másik irodalmi művelő katonaszökevénynek deklarálja.

Az Al Hámismár pészachi számában „Degel Hád” (A tintazászló) címmel hosszú, nyolcszáz-soros novella jelent meg. Ebben a novellában a szerző világos és félre nem érthető szavakkal megmondja, hogyan látja a szábre európai testvérét, az új olét és mit érez vele szemben. Bennünket, a magyarajku jisivot személy szerint is érint a dolog, mert a novellában a magyarajku gáchál-katonák

ról van szó, őket mutatja be a világnak a fiatal Pálmách-tiszti.

A hős elvetődött egyszer egy német országi D.P.-táborba. Amikor visszatért az országba, kitört a háboru, Mint pálmách-katona rögtön az események forga tagába került. És a szerző azonnal megállapítja: „a mi embereink, a jóságosak és a bátorszívűek, elestek.”

Látja ugyan az unjonokat, a gáchál-katonákat is, de inkább csak az autó ablakából. „Ott álltak az országút mentén és trempért esedeztek. A táborból valami megnevezhetetlen helyre igyekeztek, ahol teremtett lélek sem várta őket.” Azután: „az is előfordult, hogy valamelyikük kiszállt az autóból és magával vitte az ott lévő oldalzsákot.”

A gáchál-katonák még erőszakoskodnak is „koszos, rémes kinézésű arab asszonyokkal és a nagy rablás napján részegen ujjongtak”. Az igazi találkozás azonban a fronton volt. Itt mutatta meg a gáchál-katona igazi arculatát.

A hős a rajvonalba megy szemleuttra. Ketten vannak, tiszték. Egész éjjel mennek és reggel azon veszik észre magukat, hogy nyolcszáz méter távolságra vannak ellenségtől. És hirtelen megkezdődik a zene-bona. A harc hevőben a következő jelenet játszódik le:

„Hirtelen három katonával találkoztak. A katonák futottak. Szörnyen meg voltak rémülve, magyarul beszéltek. Kezükkel integettek és amikor fejük fölött süvítették a golyók, úgy eltűntek, mint ha a sár elnyelte volna őket. Az egyik katona bajtársát vonszolta földön. „Szánitéc — kiáltotta. Szánitéc.” Senki sem mozdult. Az egész csatater egy nagy káosz volt. A domboldalon alacsony, acél-sisakos alakra lettek figyelmesek, aki három katonát üldözött.

A novella hőse fegyvere után nyúlt, bele akart löni az acélsisakos alakba, de barátja visszatartotta:

— Honnan tudod, hogy nem zsidó? Hátha ő a parancsnok és szökevények után fut.

Abban a pillanatban megjelent a szá-zadparancsnok. Az arca fekete volt és a szeme gyulladással. „Minden odaveszett” — kiáltotta kétségbeesetten — „nyomorult kutyák” — mondotta rekedten. A nagy megerőteltetés elpusztítottá hangszá-lait. „Ezek a dögök kapták magukat és elszöktek. Gáchál... ordította. Ott, hagyták a sebesülteket és megfutottak.”

Majd egy perccel később: „Ha ágyuznak — mondotta a parancsnok — ez annak a jele, az arabok még mindig azt hiszik, hogy tartjuk a magaslátot. Nem tudják az arabok, milyen lehetetlen szemé-t népséggel van dolguk.”

A szerző nem fejezheti be elbeszélését azzal, hogy a magyarajku gáchál-katonák — az ő dialektusában „szemét népség” — megfutottak. Kell, hogy akadjon közöttük is egy, legalább egy, aki nem gyáva, aki nem szökevény, aki a harcban férfiasan megállja a helyét. Erre a szerepre természetesen a magyarajkuak között nem talál megfelelő személyt. Kénytelen elővenni lágerbeli ismerősét, a feketézót, aki Lengyelországból származik és akit névszerint Pájszech-nek

hívnak. Ez a kis lengyel zsidó megmenti azután a situációt.

Pájszech megmentette a situációt. Amit véghezvitt, vitézi cselekedet volt. Ebben a minőségben Pájszech, a lengyel-zsidó gáchál-katona izgatja novellánk hő sének a fantáziáját. Hogy az olvasó is tisztán lássa maga előtt a hőst, Sáchám aprólékos, részletes leírást ad róla. A leírás szövege a következő:

„Vékonydögű, cingár alak, csunya fejletlen test. (Hány éves: 30, vagy 40?) A dekadencia mintaképe. Kerek arc, a férfiaság egyetlen vonása nélkül. Zavaros, rövidlátó, ideges, ide-oda ugráló szempár. Gyér hajzat, görbe orr és nagy elálló fülek. Csak a szájból volt valami furcsa, gyermekded vonás. Kicsi száj volt, amely diónyi nagyságban nyílt mosolyra. Ha mosolygott, felsőajkát idéntlenül vonta fel. Ugy mosolygott, ahogy a csecsemők szoktak. Amikor rá gondolt, megpróbált arcvonásaiban, vagy kapkodó minden összhangot nélkülöző mozdulataiban valamelyes jelét találni a benne rejlő erőnek. De egész alakja szemérmetlen kigunyolása volt a hősökről és vitézekről alkotott elképzelésnek.”

Ugy rémlik, hogy a Stürmerben már olvastunk hasonló leírásokat...

A párhuzam kötelez. Mi is kénytelenek vagyunk párhuzamot vonni a szábre és a gáchál-katona között.

Ez az ország elsősorban a szábrek országa. Nem csak azért, mert az ország nyelve a ő nyelvük, hanem azért, mert ennek a szegény országnak a kevés java az évék és az a kevés öröm, amit ez az agyonhajszolt jisiv fiainak tartogat — nekik, a szábreknak tartogatja.

Sháchám megírja a trempelő gáchált, aki valami megnevezhetetlen helyre igyekszik, ahol teremtett lélek sem várja. De nem gondol arra, hogy az a fiu, aki nek ez az ország annyi helyet sem adott, hogy nyomorúságos börtöndjét (az otthon szimboluma) letegye, szászorta nehezebben viseli a háboru terhét, mint ő, a szábre, aki minden szabad óráját otthon, családjá és barátai körében töltheti.

Es mégis hogyan reagál a háboru hírére a szábre és hogyan reagál rá a gáchál-katona?

Dr. Klara Perlberger asszony, a neves pszichológus meséte nekem a napokban a következőket:

— A fiam Svájcban tanul. Amikor híre jött annak, hogy az arabok általános támadást indítottak, a fiu azonnal csomagolt. A furcsa csak az, hogy ő volt az egyetlen erégi diák, aki hazajött. A többi nem akart mozdulni.

— Ugyanakkor a frankfurti egyetem zsidó diákjával (csupa D.P.) elhatározták, hogy azonnal alijáznak. Az ellenséges hírverés úgy állította be a dolgot, hogy a jisiv alig tartja magát, hogy Tel-Aviv porrá égett, házait lerombolták az ellenséges bombázók, a frankfurti zsidó diákok úgy érezték tehát, hogy kár minden percért és repülőgépen siettek a jisiv segítségére.

— Ugyanakkor Amerikában is eljutott a háboru híre — folytatja az orvosnő — de az amerikai egyetemeken tanuló szábre-diákok jelentős része (szá-muk százakra rug) szintén nem sietett haza. Van itt egy háboru előtti ismerősöm. Tel-Avivban, a Rotschild Bulevardon van saját bérháza. Van még ezen kívül vagy ezer dunam narancsosa és más földje. Ez az ismerős, szábre. 50 és néhány esztendővel ezelőtt született egy itteni kolónián. A gyermekei persze szintén szábrek. A fia a háboru egész ideje alatt Kaliforniában volt. Az ő fia és a legtöbb ilyen száz-kétszázézer fontos pá-pák fiacskái nem jöttek haza, amikor a haza veszélyben forgott. De a Vrumik, Majsik, akik Auschwitzban egyszer már találkoztak a halállal, — habár senki sem kényszerítette őket, s habár senkinek sem volt jogcime arra, hogy „haza” hívja őket, eljöttek és feláldozták fiatal életüket ezért az orszáért, amely eddig semmit sem adott nekik.

Vagy gondoljunk csak arra a nagy lármára, amit a „ben-jáchid” (egyetlen fiugyermek) szülők csaptak. Nap-nap után ott türelmetlenkedtek a miniszterelnök ajtaja előtt, kilincseltek, kérényeztek, deputációztak, szervezetbe tömő

Női szabászati tanfolyam
elsajátíthatja különféle ruhák, bluzok, szoknyák, kabát és kosztümök szabásmódját a legmodernebb szlész-téma szerint.

Ziszovics, T. A. Lessing-u. 14.
Ugyanott férfi szabászati tanfolyam

HA BERENDEZKEDIK...

Bő választékot tartok teljes Szobaberendezésekből és Egyes Butorokból egyszerűen a legfinomabbig — és olcsóbban, mint ahogy gondolja! Architect PACH, T. A. Hess u. 15.

„SILGIHA”
KOZMETIKAI SZALON
TEL-AVIV, PINSKER 21.
Hormon- és más ultramodern kezelés

RAZOLLAL (BARBIN) vagy géppel
borotválkozni egyetlen borotválnál
Tel-Avivban **HEINOVITS**
(Bratislavából) Montefiore 30.
Allenby sarok.

rültek, fellármázták a sajtót, s a végén megígérték nekik, hogy „táfkid krávi” (rajvonalbeli feladatra) nem káldik gyermekeket.

A Vrumik, Majsik, Pistákört senki sem deputációzt. Ugyan, ki törődött volna azzal, hogy egy-egy ilyen gáchál-katona egyedüli hirmondóként maradt meg egy egész családból, amelyet Auschwitzban elpusztítottak...

Egy háboru során sok minden történt. Lehet, hogy történt egy olyan eset, amelyet Sháchám novellájában lefest. Egy eset, amikor a gáchál-katonák megjelentek és megfutottak. Az is lehet, hogy ezek a katonák éppen magyarajkuak voltak.

(De nem mulasztjuk el az alkalmat annak megállapítására, hogy mástermészetű információk vannak birtokunkban. Mértékadó helyről hallottuk, hogy a magyar származású katona elsőrendű elem. Hogy kitűnő bajtárs, hogy lelkiismeretes és bátor magatartású.)

Lehet, hogy történt valahol kisklász. Tudunk mi egy olyan pontról, ahol csupa vatik és régi chaluc volt a védők sorában és ezek a védők mégis gyávan megfutottak. Eszünkbe sem jutott azonban általánosítani és egy-egy elszigetelt esetből konzekvenciákat levonni.

Aki mégis ezt csinálja, tudatos kut-mérgezést követ el.

Most, amikor a háboru első nyersmerlegét állítjuk fel, a gáchál-katonával kapcsolatban a következőket állapítjuk meg:

Az állam nyomorúságos zsoldon tartotta a gáchál-katonát, — mert az államnak nincs pénze. Ruha helyett ócska holmit adott neki és kaszárnyaépület helyett sátrakra dugta. Pénz, ruha, rendes koszt és lakás helyett csak egy válasz van: az állam szegény. Nincs több. Nincs jobb.

De hol a belátás? Hol az elismerés?

Azért, mert valaki kiképzés nélkül, nyomorúságos fegyverrel, Hinterland nélkül, otthon, családi kör és barátok nélkül harcol — azért talán csak jár valami. Annyi elismerés legalább, amennyit a francia nép ad az idegen légió-nak.

Ehelyett a gáchál-katonát a nemzeti színház színpadán bohócként mutatják be és az Al Hámismár hasábjain katonaszökevényként.

Hetekkel ezelőtt jelent meg a Sháchám novellája. Hónapok óta játszó a Mosinsohn darabot. S ebben az országban, ahol a sok beszéd és a grafomania beteges nemzeti tünet, egyetlen hang sem akadt, amely a gáchál-katona érdekében szót emelt volna.

Szomorú jelenség ez és annak bizonyítéka, hogy még koránt sincs minden rendben nálunk. Es hogy még hosszú utat kell megtennie az új olénak, amíg kiverekszi a maga igazát.

MINDENFAJTA NYOMDAI MUNKÁT

üzleti nyomtatványokat, meghívókat, könyveket, folyóiratokat stb.

művészi kivitelben

vállal az

UJ KELET
NYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET

Tel-Aviv, Rechov Schlesinger 9 - Tel. 29-98

ZENEÉLET

MUZSIKUSAINK
A NAGYVILÁGBAN

Irta: Pataki László

Népszerű operaénekesnőnk Zoltán Irén most tért vissza másfélévi távollét után Tel-Avivba. Európai hangverseny-körutja számára ugyanolyan élményt jelentett, mint bizonyára sok tízezer hallgatójának. Budapest, München, Wien, Salzburg, Milano, Róma voltak legfontosabb állomásai. 46 hangversenyt adott összesen. Egészen különös látvány volt számomra a budapesti Állami Operaház jólismert plakátján „A Bajazzók” előadását egy tel-avivi vendégszereplővel pirosbetűs felíró szedéssel olvasni. Hatalmas, ócska plakát olasz nyelven közli a „híres szoprán” Zoltán Irén koncertjét Milánóban, — németül nem kisebb terjedelmű plakát a bécsi hangversenyt Garay Ernő tenoristával.

Budapesten az Operaházon kívül a rádióban és számos önálló esten lépett fel, valamint sok zsidó egyesület koncertjén is. Négy országban talán először hallottak iritüli énekeket s izraeli szerzők dalait eredeti nyelven élvezni. Erősebb propaganda volt ez számunkra minden nyomtatott írásnál. Még a nemzsidó közönség érdeklődése is rendkívül nagy volt mindenütt.

Hangverseny-torné a DP-táborokban

Zoltán Irénnek; legnagyobb élménye mégis a német és osztrák táborokban adott hangverseny-sorozat volt.

Bizony nem mindenütt fogadták egyforma érdeklődéssel. Egyes németországi táborban a sok szenvedés annyira megviltsa az embereket, hogy szinte elfáradtak már minden művészeti megnyilvánással szemben. De a művésztől, ahol látta, hogy közönségét nemigen érdekli a zene és hangosan társalognak, erélyesen lépett fel: „Uram és hölgyeim, egyikünknek el kell hallgatni. Vagy önöknek, vagy nekem!” Ez hatott s aztán siri csöndben, később tomboló tetszéssel fogadták az áriákat és dalokat.

Bécsben érte a zsidó állam megalapításának híre. Ettől kezdve utlevele érvénytelenné vált s a Szochnut embereinek segítségével éjszaka szökték át a német határon, hogy ottani szterilizációnak eleget tessen. Mindenütt a Keren Kamenet és a Joint gondoskodtak róla elsőrendűen s szervezték körútját. Négy országban először hallották Ben-Chaim, Lavry, Boskovits, Nardi, sőt még Mindlin dalait is. — Most hazaérkezett s nagy lelkesedéssel készül itteni hangversenyre.

Magyar-zsidó zeneművészek

Zoltán Irén nagy külföldi sikerei eszembe juttatták, mily rendkívüli szerepet játszanak a magyar anyanyelvű zsidó vagy zsidó származású muzsikuskok az egész világon. Oldalakat venne igénybe teljes felsorolásuk. Inkább csak kiragadok néhány nevet a száz közül. Előjáróban minden szerénytelenség nélkül állíthatom, hogy az ittéli magyaryelvű muzsikuskok az ország vezető művészei közé tartoznak egytől-egyig, s kiváló munkát végeznek.

Szinte már fölösleges a világhírű nevek között Ormándy Jenőét felemlíteni. Hubal mester egykori hegedős-növendéke ma Amerika legelső s legünnepeltebb karmesterei közé tartozik. Még vagy öt magyar-zsidó társa játszik ott nagy szerepet: Szentkár Jenő a kölni operaház volt első karmestere most Braziliában és Havannában működik, Reiner Frigyes, aki egykor a pesti Néppoperában kezdte s ma a Metropolitan ünnepelt vendége, Széll György Clevelandban operaiszázgató és a salzburgi ünnepi játékokra kapott egy nyárra meghívást, Doráti Antal, ki azelőtt Londonban balletzenekart vezényelt, nemrégiben mutatja be az N.B.C. ben Forrai Olgával és Ligeti Dezsővel Amerikában első ízben Bartók Béla egyfelvonásos operáját a „Kékszakállu herceg várát”; végül Halász László, ki Bécsben az Anschluss előtt kis szerepet játszott, de ma a New York City operai estezekari előadását vezeti. Hogy csak Amerikánál maradjunk, Hollywoodban nagy sikerrel működik Zádor Jenő és Rózsa Miklós zeneszerző, utóbbinak különösen filmzeneje világszerte ismertessé vált. László Sándor Münchenben új kísérletével tánt fel egykor, éspedig

„Izrael és Irán barátságára!...”

Irta: Danzig Eliseva

Prága, április végén.

A csehszlovák iparügyi minisztérium képviselője magyarázza a külföldi sajtó munkatársainak az árumintavásár ezúti ujdonságait. Hatalmas üvegpalota tágas szobájában vagyunk. Tölem jobbra idősebb ur ül. Magas kemény gallérral, aranykeretes cvikkerével és gondosan férsült párszál Csiz hajával a negyven év előtti világ ideszakadt figurájának tűnik. Bécsi lapot képvisel. A szemben ülő kolléga is a hatvanas éveket tapossa. Hanagy eleganciája, öszbevegyülő „Leon Blum-bajusza” közvetlenebb, modernebb benyomást kelt. Ő a Times tudósítója. Messziről megismeri az amerikai lapok munkatársait is. Hórihorgasak, hosszukás arcuk és könnyedek. Az egyik még a lovaglólúást is megkockáztatja.

Egyiptom képviselője jókölsejű fiatal ember. Szürkés-kevel arca, villogó fogsora és mélyfekete haja nem hagy sok két séget a szemlélőben. A mellettem balról ülő újságíróról még nem tudom, merről pottyant ide. Jól szabott sötétkecs ruhát visel, középtermetű, kékszemű, barna haja.

Karcsulábu pohorakba vermetot tölt az egyik vendéglátó. A poharak a levegőbe emelkednek. Az arcon összemosolyognak: Prosit! Prosit!

E pillanatban baloldali szomszédom közelebb hajol és franciául a fülembe sugja: „Izrael jöletére!” — és barátságosan mosolyog hozzám. Ibolyakék szeme hamiskásan megvillan, nyilván csodálkozó arckifejezésemre.

Újra mosolyog, újra kocint: „örvendek, hogy kifejezhetem jókívánságaimat és baráti érzéseimet hazája iránt.”

Kihörpintem poharamat és töröm a fejem, ki lehet? Svájc, belga, francia, kanadai?

Egy csomag cigarettát nyújt felém és arany öngyújtót kattant fel az orrom előtt:

— Örülök, hogy végre megszűnt a háború Izrael ellen. Nem tartoztam soha az Izrael elleni háborúzás hívei közé. Hazámban tudják ezt rólam, irtam és beszéltem erről.

— Köszönöm a rokonszenvet, volna szíves megmondani...

Kécsesen meghajol, mint egy vendéglátó beduin:

— Iránból vagyok, Perzsiából — teszi hozzá, hogy biztosan megértsem. Teheránban vagyok otthon. Ön még nem járt arrafelé? Most, hogy már béke van, el kell jönnie. Az én hazám még nem olyan „modern”, mint Izrael. De gyönyörű szönyegek vannak. Eppen most küldött egyet az anyám. Hiányzott az otthon levegője, kértem egy szőnyeget hazulról...

Nem vesz tudomást a környezetről, csak sétálunk a zsibongó vásárban az újságírófalca után.

— Egyszer voltam egy napig Izraelben, a luddi repülőterre érkeztem és át-

utazóban megnéztem Tel-Avivot. Egészen más, mint a mi városaink, Izrael új szint jelent a Közelkeleten.

Vendéglátóink éppen egy ládat raknak össze nagy igyekezettel és felénk fordulva magyarázzák:

— Rendkívül praktikus narancsszállításra. A sineken futó lapok meggyorsítják a csomagolást. Nem kell szegecselni, pár pillanat alatt összeállítható.

— Figyelje csak — mondja a perzsa barátságosan — a maguk narancsipara számára valóban kitűnő ez a láda.

Nem merem bevallani, hogy keveset értek a ládáihoz. Nyilván nem én lennék hazám vártármatt megbízottja narancsládák vásárlására. De feszülten figyelek, mert nekünk magyarázzák.

Visszamegyünk ismét az üvegszobába. A vermet rubintosan csobog a poharakba. Az iráni felémkocint és most már hangosan mondja:

— Izrael és Irán barátságára, Izrael fejlődésére és jöletére!

Attól félek, hogy Hámán forgolódik a sirjában...

Fegyverszünet után

Hetek óta töröm a fejem, hogy ki lehet az a magas-kövel olajbarna villogó szemű vendég, aki idönként feltűnik a szállodában. Remek bőrkofferekkel érkezik, kitűnően szabott ruhákban jár és fel tűnően szórja a pénzt. Soha nem látni egyedül, pénzszagra gyűlö női és férfi had veszi körül, vendéglőben, lokálban, egyzóval, ahol csak látható.

A szálloda vendéglőjében külön ülnek az izraeliek. Már régen figyeljük a különös idegent. Kifogástalan európai ruhája ellenére is keleties benyomást tesz noha folyékonyan beszéli a franciát és a németet. A szállodában nagyon népszerű, mindenki már messziről hajlong, ha megjelenik. A pincér szolgálatkészen seprti az asztalát, ha a vendéglő lengő ajtajánál megpillantja szokott kisretétől körülvéve.

Senki nem tudja pontosan, hogy kicsoda. A portás és a pincér csak annyit hallott róla, hogy semleges európai ország utlevelével utazik. De tudni vélik, hogy „fontos üzleti” küldetésben jár.

Az izraeli asztalnál nem a legjobb szemmel figyeljük. Látszólag erre nincs sok okunk, mert a hatalmas szál ember minden alkalommal mosolyogva és egy világfi eleganciájával köszönti a hébereket. S ezt azóta teszi, hogy az asztalnál ülők héber beszédére első ízben felfigyelt.

Mi visszajöszünk, de távolról sem olyan barátságosan. Arabot szimatolunk benne.

— Az lehetetlen — mondja az egyik chavera, — európai utlevele van.

— Miért volna lehetetlen? — vitatja egy másik, — biztosan fegyvert vásárolt ellenünk és még merészel ideköszönni.

a „szinfényzene” ötletével. 10 évvel ezelőtt meghívták Hollywoodba, hol nagy karriert futott be.

A legizgalmasabb tenorhang: Gafni Miklós

Az operacsekerek sorában persze Gafni Miklós vezet. „A legizgalmasabb tenorhang Gigli ótal!” írja egyik new-yorki lap róla. „A magyar Caruso”, lelkesedik a P. M. — Gafni, aki mintegy három éve vándorolt ki Magyarországról Amerikába, ide is elkészül látogatni, s ha ígéretét beváltja, nekünk is alkalmunk lesz megismerkedni vele. Ugyancsak igen híressé vált Alváry Lőrinc — ott Lorenzo — basszista, ki a Metropolitanban szerepel, legutóbb Verdi Falstaffjában. Magyarországról Székely Mihály is fellépett ott mint vendég és nagy sikert aratott. Ernster Dezső a berlini operaházból került a Metropolitanhoz.

Nem véletlen, hogy a két népszerű zongorakísérőnk Amerikában szintén ebbe a csoportba tartozik: Sándor Arpad és dr. Herz Ottó, ki mellékesen „amatőr mágus” s Budapesten mint mnemo-technikus épp oly konkurencia nélkül állott, mint zongorista.

Fiatal zsidó zongoristáink között most Földes Andornak vannak legszebb sikerei. Mint csodagyerek egyik budapesti hangversenyén idegösszeroppanást kapott s a koncertet félbe kellett szakítani. Félős volt, hogy az allg 12 éves fiú sohasem fog tudni ismét nyilvánosság elé lép-

ni. Szerencsére nem így történt. Sándor György, Arpad öccse, már tíz éve lép fel Amerikában s Bíró Sári zongoraművész, nő is igen elismerő kritikákat kapott new-yorki vendégszereplése alkalmából.

A máramarosszigeti „klezmer” unokája . . .

Szigeti József nagy mesterhegedűsünk nevét már csak a teljesség kedvéért említem meg — ismeretes, hogy ma a világ első 10 művésze közé sorolják a máramarosszigeti „klezmer” unokáját.

Európában minden országban legalább egy magyar-zsidó muzsikust találunk a vezetők között. Londonban Kentner Lajos tüneményes sikereket arat. A budapesti Liszt-versenyeken egy másik zongoristának ítélték oda az első díjat s neki csak a második jutott. Emiatt ugyelkeseredett, hogy még 12 évvel ezelőtt Angliába vándorolt ki, hol ma Myra Hess mellett a legünnepeltebb. Párisban Harsányi Tibor zeneszerző évtizedek óta a nagynevű komponisták között szerepel, Belgiumban Gertler Endre, Skandináviában Wolf Endre, Hollandiában Székely Zoltán hegedűsök rendkívül népszerűek.

A világ leghíresebb vonósnegyesei is a mi művészeinkből alakultak: Léner Jenő még mult évben hirtelen bekövetkezett halála előtt kivált az általa alapított együttesből, de a kvartett tovább folytatja működését új elsőhegedűssel. A Róth-kvartett Amerikában épp oly ismert, mint a Székely- és Gertleré Eu-

Az egyetlen a héber közt, aki maradéktalan közvetlenséggel üdvözli az idegent — a kislányunk. Egy ízben nagy csomag cukorkával rohant be a folyósóról és nem tudtuk nyomára akadni, hogy kitől kapta. Pár nap múlva a liftben együtt utaztunk és amikor kiszálltunk, az idegen utánunk köszönt — salom. Mire visszazétem már a lift tovább siklott. De a kislányunk megszólalt: „Ez a bácsi adta a cukrot és azt mondta, salom.”

Másnap megdorgáltam az asztaltársaságot:

— A „titokzatos arab” valami keleti hitsoros, tegnap salommal üdvözölt benünket.

Ebben maradtunk. Attól fogva a héber közt mosolyra húzzák szájukat a vizszakcsónésnél, mert előre mindig az idegen köszönt.

Hosszu ideig nem láttuk a szállodában. Néhány napja ismét feltűnt. A liftnél találkoztunk. Derűs salommal rázza meg kislányunk kezét, aztán lebilincselő mosollyal hozzánk fordult:

— Szívemből örvendek, hogy végre megkötötték a fegyverszünetet. Mustafa Ali bey vagyok Libanonból.

Fém- és faárak iparművészeti gyártás Tel-Avivon kívül, a következő szakmunkásokat keresi:

ezüstműveseket, galvanizáló mestereket, vésnököket, modellezőket, esztorgályozókat,

különböző fémből előállított iparművészeti cikkek szakmunkásait, rézöntőket. Csak tökéletesen kiképzett szakemberek (lakás számukra biztosítva) jelentkezzenek, eddigi működésüket részletesen ismertető ajánlattal „9003” jellegre, „REPTA” Advertising, Tel Aviv POB 1236 címen.

HA SZÉP AKAR LENNI

ברקוביץ
BERKOVITS
סלון לטיפוח
BEAUTY SHOP

PHONE 2594 טלפון 2594
HAIFA חיפה
SHAPIRA שפירא 13

Haián ezt a címet jól megjegyzi!

A legmodernebb hparókat, friztetet, mindennemű hajmunkát és javítást a legjobb kivitelben készítek

rópában. Angliában a Róth-testvérek hármasa működik hosszú évek óta.

„Bárucl sém kávod”

Magyarországban rendkívül érdekes a helyzet. Mostanában kaptam kézhez egy Fraknói Vilmos szerkesztésében s a legkiválóbb zenetudós, dr. Szabolcsi Bence közreműködésével megjelent irit-angol szöveggel ellátott füzetet, díszes kiállításban. Az érdekessége ennek a dalgűjteménynek, hogy még olyan zeneszerzők is csatlakoztak hozzá, kik „de jure” nem számítanak zsidónak, nem beszélve arról hogy mint vendég, Kodály Zoltán kórusa „Bárucl sém kávod” nyitja meg a sorozatot, melyben még Hammerslag János, Kadosa Pál, Kelen Hugó, Kuti Sándor, Molnár Antal, Resofszky Sándor és Szelényi István művei szerepelnek. A dalok irit szövege latin betűkkel van nyomtatva, alatta az angol fordítással. Az ottani zsidó muzsikuskok szerepe tulajdonképpen számunkra ahhoz, hogy itt is fel-említsm. Erdekes megjegyezni azonban, hogy két kiváló zeneszerző neve hiányzik fenti antológiából: Weiner Leó és Jemnitz Sándoré. Vajjon miért?

Mielőtt ezt a távolról sem teljes kis „lexikont” lezárom, még az operett két nagymesterét kell megemlítenem: Kálmán Imrét és Abrahám Pált. Utóbbiról az az elismert hír érkezett Amerikából, hogy elberult elmével kezelik egy intézetben. Nem tudunk újat Alpar Gittáról, ki nagy angol filmiskereti után most kevesebbet hallatt magáról.

Ballada a tel-avivi koldusokról

Irta: Jámbor Ferenc

Van H. G. Wellsnek egy regényalakja, tudós geologus a foglalkozása szerint. Mélyen vallásos lélek, aki betűszó szerint hiszi, a biblia minden mondatát. Hiszi, hogy a világ mindössze 5700 és néhány éves és enyhe melankólia fonja be a szívet, amikor mestersége szerint egyre régebbi kővilágot és ki a föld színe alól, amelyről tudományos exaktsággal meg kell állapítani, hogy több millió évesek. A tudás egyszer, amikor szórakozottan ráncz egy kettéfurcsult fatörzsrre, egyszerre megtalálja a lelki nyugalmát.

— Hogy erre nem gondoltam hamarabb! — Kiált fel örvendezve — persze az égyűrűk, itt a magyarázat.

Mert ez az istenes geologus, akit Wells keltett a regényében életre, így okoskodott:

— Az égyűrűk mutatják, hogy egy fa hány éves. De, amikor isten az első fát kezdeni megteremtette, annak is kellett, hogy égyűrűje legyen, hiszen isten nem teremt tökéletlen dolgot. Az első fáknak, ahogy a világra jöttek égyűrűjük is volt. Ha vékony volt a fa, ötven, ha vastag, 200, pedig éppen abban a percben született. Mert mit tett isten? Abban a pillanatban, ahogy a fát megteremtette mindjárt a történelmet is. Így tett a világgal is. Így teremtette a világot úgy 5700 évvel ezelőtt, de belehelyezte a föld alá, geologiai kővilágot képeben az éppen akkor teremtett világ egész fejlődéstörténetét.

Tel Aviv „égyűrűi”

Igy teremtettük meg mi ezt a várost, ezt a Tel-Avivot, mindjárt az „égyűrűkkel” együtt.

Csak 40 éves ez a város és szélein vannak mégis olyan ódon házak. Csak 40 éves ez a város, mégis annyi koldus lépi el az utcákat, mint akármelyik ősi óreg városát, ahol egy hosszú, organikus fejlődés lékte így ki az élet szívére ezt a társadalmon kívüli réteget. Honnan van ennyi koldus egy új városban, amelynek legtöbb házában még féhéren csillog és alighogy megszáradt a frissen rárakott més? Csak onnan, hogy a várossal együtt mindjárt megteremtettük a történelmet is.

Egyszerre csináltuk meg Tel-Avivot olyanná, ahogy egy város kinéz 800 esztendő fejlődés, vagy elhanyagolás után. Vannak benne fasorok, árnyas utcák, kertek, padok, iskolák, templomok, színházak, zenekultúra, gyárak és műhelyek. De nemcsak vízszintesen és függőlegesen nőtt a város, hanem lefelé a mélybe is. Az alvilág felé! Es a 40 éves városban szinte ősi otthonossággal húzódik meg sok társadalmonkívülség:

Némi bűnöző alvilág, egy kevés prostitúció és ócskavárosnak percentuálisan kijáró koldussereg. Vagy talán több is ennél, minthogy minden haszontalan dologból több akad nálunk, mint akárhol másutt a világon.

Honnan van a sok koldus a tel-avivi utcákon

A jó isten tudja csak, hogy is van ez a dolog ezzel a kolduskérdéssel itt Tel-Avivban. Mert a polgármester például nem tudja. A városatyák sem. Sohasem törték rajta a fejüket. Száztezerrel költ el évente a város szociális segélyre, de soha nem vette a fáradságot ahhoz,

hogy felállítsa a koldusok katasztrét. Hogy megnézte egyszer mi bujik meg ennek a fiatal városnak az ócska koldus társaságában.

Ki koldul szükségéből és ki koldul hajlamból, ősi mesterségbeli ösztönből, amely némi gettóban úgy szállott apáról fiúra, mint svájci városkákban az órásmesterség. Es ki koldul azért, mert modern Lear király lett belőle, akit köszíjú gyermekei az uccára kergettek.

Koldusok a vendéglőkben

Minden dőben mentit eszem egy vendéglőben.

Levest, hust körettel, puddíngot és három, vagy négy koldust. A7az, hogy ezt az utolsó fogást nem eszem meg, ez csak a díszítés. Amikor a harmadik koldus jön, márcsak 2 millit kap, promt vissza is löki:

— Nekem talán nem jár tőszefet jóker? Csak neked? — mondja — nekem nem lett drágább az élet csak neked?

A stílus — az ember. Ez az ember nem lett koldussá, hanem annak stíletett. Mint ahogy szerencsés csillaggal poéta születik, úgy születik ilyen koldus, ha a csillagkép karrikatúrává torzul. Nem véletlen szerencsétlenség, nem bus és munkaképtelen öregség tasztította le az élet mélyébe, hanem előkelő, tradicionális koldusfamiából származik, vagy örökölte ezt a „poétát”, mint XIV. Lajos a trónt. Már a nagyapja is professzionista lehetett a Kotel Maa-ravi tövében. Belső híte szerint hasznos szociális funkciót tölt be, szíveséget tesz az embereknek, amikor megáll előttük, hogy beinkasszálja tőlük a világ nyomorúsága felett érzett lelkiismeretfurdalások megváltásaképpen a mileket.

Intervju egy sillingért

Ebéd után intervju-t vettem az egyik koldustól egy sillingért.

— Tudod mit — tettem meg az ajánlatomat neki — amennyit 25 kudsaffal foglalkoznál — egy sillingért.

Üregember, a szeme már csak akkora, mint egy mozyoró. Egyre jobban elvesz a ráncok között, mintha azt akarná kifejezni, hogy már eleget látott. Ahogy van villámháború, úgy van villámdráma is az emberi életben. Egy perc alatt el lehet mondani és mégis benne van az élet egész tragikus mélyége. A fia hozta ki Lengyelországból, mindjárt ahogy a háborunak vége lett. A fia, aki kömvés volt Tel-Avivból és holtrazu7ta magát, amikor lezuhtan egy épülő ház teteféről, mindjárt, ahogy az apja kiérkezett.

— Bár én haltam volna meg inkább, mint a fiam — mondja szörőlszóra azokat a szavakat, amikkel Dávid király síratja fiát, Absalont.

— Nu, mondja aztán váratlan és prózai fordulattal — ezt is meg lehet szokni.

— Csak azt ne hidd, hogy olyan könynyű dolog koldusnak lenni Tel-Avivban — folytatja. A gój koldusoknak jobban ment chuzlaarechen. Egy olyan gój odaállt vasárnap a templom kapuja elé. Az tiszta üzlet volt. Hát állhat egy zsidó koldus szombatban a Beit Hakneszet előtt? Vagy ünnepe van és az emberek jök, de nem járnak pénzzel, vagy hétköznap van és a szívük is hétköznap. Tudok én tele-

KERESÜNK CIGARETTAGÉP-KEZELŐT ÉS MECHANIKUST

Csak tapasztalt szakemberek jöhetnek figyelembe. Irásos jelentkezés a kiadóhivatal címére „490 szám” jellel küldendő.

fönhívásra házhoz menni, amikor éppen meg vannak hatva? Még szerencse, hogy van temetés, esküvő, brit mita és bar-micvah.

Koldus futószallag az üzletben

Csütörtökön adnak az üzletek a koldusoknak.

Futószallagon, gyorsan bonyolódik le az üzem. Hangtalanul, gépiesen jönnek egyik a másik után, minél kevesebb időt vesztegetve. Sorra kivesznek két millit az előre elkészített pénzhalmazból és már jön a másik. A legtöbbször egy fölösleges s7ó sem esik, ha nincs már miles az asztalon, csak fölgrous, elveszi és visszatesz 3 millit. Mindez lélektelenül zajlik le, úgyhogy koldus nélkül gépekkel is lehetne bonyolítani. Ezt a futószallagos üzemet hívják jótékonyágnak. A s7iv akkorát sem rezdül, mint egy falevél a legenyhébb szellőben. Csak az élelmesebb je, aki többet akar kapni, csinál némi hókusz-pókusz7t. A bénakaru frenk például, aki irodalmi német udvariassággal főzi a kundsaffait. A másik örültséget szimulál, fantasztikus jelvényekkel, katonai emblémákkal és színes szallagokkal tüzdeli tele magát. Pedig nem örült, csak részeg. Hülyeségeket fecseg össze és kap egy fél grust, hogy hamar megszabaduljanak tőle. A harmadik tudós rabbinak van mas7kirozva, a negyedik felvette a szokást, hogy a könyöradamány után megáldja a baloszt és van, aki kialkudta vele, hogy mindjárt egy grust kap, ha a ceremóniát elhagyja.

Az Allenbyn aztán egy perc alatt rájöttem egy egyszerű dologra. Statisztikai számolás nélkül, szociográfia kutatómunka nélkül. Egyetlenegy egyszerű adatból. Rájöttem arra, hogy nincs is olyan sok koldus Tel-Avivban.

Kérdem az egyik boltost:

— Hány koldus fordul meg az üzletben egy csütörtöki napon?

A boltos, aki tudja azt, hogy mennyi pénzt oszt ki, hamar készen van a számitással:

— Ugy vagy 130 — mondja.

Akkor mégsem lehet több, mint 200 koldus Tel-Avivban, hiszen, aki koldus csak mozgatni tudja a kezét és a lábát, az mind felvonul csütörtökön az Allenbyre, ha csak nincs elfoglalva egy nagyon forgalmas autóbusszállomáson. Sokkal többnek csak azért látszanak, mert azért, hogy negyven piastert összekeressenek, legalább kétszáz emberral kell eredményes üzletet kötnök nap-nap után. Hogy 200 koldus megéljen Tel-Avivban, 40.000 ember kell kivegyen a zsebéből naponta 2 millit. Vagy tízezer ember négyszer 2 millit.

Egy biztosan kiderül ezekből a szá-mokból. Napi negyven fonttal meg lehet-ne oldani Tel-Avivban a kolduskérdést. Nem vehetné ki a város szociális ügyosztálya a város lakosságának a zsebéből másképpen, mint a „pénzbeszedőknek” felhasznált koldusok után?

Mi volna, ha a városi tanács lassan-lassan lehántana egy-egy korhadt „égyűrűt” ennek a fiatal városnak a testéről.

Uj bevándorlók!
Fényképező készülékeket, kellékeket anyagot stb. legjobban csak **REFLEX-PHOTO**-nál értékesíthetsz.
Tel-Aviv, Allenby Rd. 68.

Butor olcsón, jó minőségű, saját készítésű, izléses kivitelben
R. FARKAS Tel-Aviv, Seinkin 43.

Tavaszi ujdonságaink
mintás és egyszínű selymek, víztra Leinen, Tobralok megérkeztek!
„DROR” Ltd. Textiláruház
T. A. Rechov Wolfsohn 22.
Kipróbált jó minőségű!
Olcsó szabott árak!

FOTOÉRTŐK előnyben részesítik
PHOTO BRENNERT
Telefon 4137.
A legnagyobb választék
FÉNYKÉPEZŐGÉPBEK ÉS KELLÉKEK- BEN, FILEMBEN, PAPIRBAN, LEME-ZEKBEK stb.
Előhívás, másolás, nagytás. Okmá- nyok és képek sokszorosítása.
VETEL, ELADÁS, CSERE!

FIGYELEM!
Shunat Hatikva és Salame egyetlen magyar női és uri fodrásszalónját leszerelése után újra megnyitottam
HERMANN
Makkabi Hadasha, fúutca, mozi mellett

Felhívás

vidéki olvasóinkhoz

Az utóbbi hónapokban számos új te- lepitési pont létesült az ország külön- böző részein,

ahol nagyszámban laknak magyarnyelvű olék is.

Magukban a városokban és falvak- ban is lényeges eltölődások következtek be a lakosság származási összetételében. Kiadóhivatalunknak eddig nem ál- lott módjában mindezeket a pontokon el- árusítási helyeket felállítani és ebben az irányban számos panasz futott be hoz- zánk.

Minthogy célunk az **UJ KELETET** mindenüvé eljuttatni,

ahol magyarnyelvű olék laknak, felkér- jük barátainkat és olvasóinkat, közöljék velünk mielőbb

hol tartanak, szükségesnek új elárusítóhelyek felállítását

és esetleg megfelelő árusítónak ajánlását, a név és cím pontos megjelölésével. Kiadóhivatalunk minden ilyen ösz- tönzést szívesen fogad és a lehetőséghez képest azonnal intézkedik.

4. számú tanács,

Jégszékényéből tökéletesen és fáradságmentesen eltávolít **mindenféle szagot, baktériumot és zsiradékot** egy fél pohár **NESS** és fél vödör **vixból** készített oldat segítségével. Mindenféle házimunka után tisztítsa meg kezét néhány csepp **NESS**-szel, mert a **NESS**, erős koncentrált tartalma ellenére is **ártalmatlan a bőrre!**

IZHAR
Háziasszony tanácsadója

Ki felelős a tel-avivi katonai diszszemle sikerületlen rendezéséért

Vizsgálóbizottságot neveztek ki a felvonulás körüli tumultus okainak és előidézőinek megállapítására — A sajtó egyöntetűen a függetlenségi ünnep megrontásának minősíti a szervezők kudarcát

Ben-Gurion miniszterelnök csütörtökön bizottságot nevezett ki annak megállapítására, ki felelős azért, hogy a függetlenségi ünnepre Tel-Avivban rendezett katonai diszszemlét nem lehetett a kitűzött időben és vonalon megtartani. A bizottság tagjai a következők: Róth János tel-avivi polgármester, Jigál Jadin alezredes és Jaakov Shapira állami jogtanácsos. A bizottság első ülését már meg is tartotta, hogy megállapítsa munkatervét és a beidézendő tanúk névsorát.

A kinevezésről szóló hivatalos közlemény szerint a bizottság célja „megállapítani, hogy mi okozta a zavarokat a katonai felvonulás megrendezése körül a függetlenségi nap tel-avivi ünnepségén.” A bizottság felhatalmazást kapott arra, hogy bárkit tanúként kihallgasson és hogy az illetékes katonai és állami intézményektől szabad belátása szerint felvilágosításokat kérjen.

Az ünnep súlyos törést szenvedett

A ma reggeli héber sajtó a függetlenségi nap országos ünnepségeinek szent első hasábjait. Mi tagadás: ez a grandiózus ünnepség súlyos hajótörést szenvedett. Az emberek ünnepleni akartak. A világ minden sarkából összegyűlt zsidók, akiknek annyi megaláztatásban volt részük, akik idegen önkénynek voltak kiszolgáltatva, akik végigszenvedték a pokol minden kínját — úgy érezték, hogy ezen a napon okuk és joguk van az ünneplésre. S ezért délután 4 óra után, amikor a parádé csak nem akart megkezdődni és azután, amikor közölték, hogy a parádé elmarad, a felajzott tömegek csalódottan hagyták el helyeiket.

A csalódást az irigység érzése is okozta: miért tudnak ők — a többi népek és nemzetek — fényes parádékat rendezni és miért vagyunk mi annyira tehetetlenségűek? Vajjon nem szímtoma ez a szervezőtlenség, tehetetlenség és fejletlen kapkodás, amely nemcsak ünnepeinkre, hanem az egész életünkre nyomja rá a komor és ijesztő bélyegét?

A csütörtök reggeli héber sajtó hangjából és abból a módból, ahogy a nemzeti ünnep különös lefolyását tárgyalják, arra lehet következtetni, hogy ez a botrány általános felháborodást keltett és az ellenzéki párok igyekezni fognak politikai tőkét kovacsolni belőle. Az alábbiakban ismertetjük a ma reggeli héber sajtó állásfoglalását ebben az ügyben:

Az elrontott ünnep

Mindenek ellenére nagy nap volt, lélekemelő ünnep, a zsidó nép öszinte, spontán és mély öröme. Ezt az ünnepet csunyán megrontották. Azok, akik szemtanúi voltak ennek a szervezési kudarcnak, gondoljanak arra, hogy ezt a kudarcot elfelejtjük, de a tömegek azonulása az izraeli önnállással, — szilárd és tartós dolog.

Nem akarjuk mentegetni ezt a szervezési kudarcot. Ellenkezőleg: akinek pechje volt és a disztribúción szóló meghívó volt a zsebében és látta saját szemével, hogyan szorultak sarokba a külföldi diplomaták, hogyan kapaszkodtak fel székekre és ágaskodtak erkélyekre, aki látta a kormány minisztereit, mint szorultak be a tömeg közé és nem bírtak megmozdulni ebben a présben — annak elszorult a szíve a fájdalomtól és szegyenkezett amiatt, hogy ezt a nagy nemzetközi demonstrációt ilyen csunyán elrontották. Mi jellemezte az ünnepséget? A szervezők rövidlátása, a szervezési tökéletes hiánya és a közönség nagyfokú felelőtlenkedése.

Csak az vigasztal bennünket, hogy láttuk a közönség lelkesedését és községét az ünneplésre. Láttuk, hogy a város minden irányából a felvonulókra, a nemzeti parádé színhelyére özönlött a nép és elmosódott minden határ, kor, nem, származás, politikai és társadalmi pártállás, világnézet és felfogás között. Elméletben ez volt az egész nép igazi ünnepe. Minden réteg, minden társadalmi osztály, minden áramlatnak az ünnepe. Egyetlen napra leomlottak az összes korlátok, eltűnt minden vita és differencia, megszűnt minden veszekedés. Gondoskodjunk arról, hogy a legköze-

lebb ez az ünnep nemcsak elméletben, hanem valóságban is a zsidó nép nagy és igazi ünnepe legyen.

Fájdalom és szegény

„Nagy a fájdalom és óriási a szegényen” — írja négyhasábos címmel a Chérvut című lap, a hasonló nevű mozgalom hívatosa. „A mi közönségünk nincs elkényeztetve. Ismeri a kormány kudarcait és tehetetlenségét. De az, ami tegnap történt, túllép minden határt. A tegnapi botrány minden egészséges agy számára felfoghatatlan. Még az a közönség is, amelyet „Kedma” botrányokkal és „EL-AL” kudarcokkal igyekeznek nevelni, még ez a közönség is megdöbbenne áll a pofon után.

A kormány nem átálja jelentésében a közönségre hárítani a felelősséget. Ez a hivatalos magyarázat olyan ostoba, hogy nem is érdemes vele foglalkoznunk. Hol voltak — kérjük — a szervezők, hol volt a polgári és katonai rendőrség parancsnoksága? Ami tegnap történt mi nálunk nemzeti függetlenségünk első évfordulóján, még nem történt egyetlen néppel sem. Csak egy olyan kormány, amely a Kedma botrány felett napirendre tud térni, idézhet elő a tegnaphoz hasonló fájdalmas skandalumot. A tegnapi felvonulás a rendszer demonstrációja volt, annak a tehetetlenségnek a demonstrációja, amely a kormányt és munkáját jellemzi.

Éretlenség

A polgári beállítottságu *Háboker* egyformán okolja a botrányt a rendezősegről tettünk tanúságot. Képtelenek vagyunk arra, hogy egy ilyen ünnepséget gondosan megrendezzünk. A tribün számára kiválasztott hely nem felelt meg a céljának, a közönség áttörte a kordonokat, ami arra vezetett, hogy Tel-Avivban nem tartották meg a katonai parádét, azt a felvonulást, amelyben a tömeg az ünnepség csúcspontját látta. A Kirja kertjében rendezett ünnepség már kellemesebb volt. Habár a szervezőtlenség ott is megmutatkozott, mert a diplomáciai testület számára ott sem jutott ülőhely.

Buban, bánatban megözönlött nép vagyunk — írja a *Háboker*. Sietve és kapkodva kellett elkészülnünk azzal a háborúval, amelyet arab szomszédaink ránk kényszerítettek. Ennek a kegyetlen háborúnak első etapjában megálltunk a helyünkön. Most fel kell készülnünk a béke kérére, amely leghőbb vágyunk. Bocssássák hát meg nekünk a népek képviselői és követői, akik velünk ünnepeltek tegnap nemzeti önállóságunk és függetlenségünk első évfordulóját, hogy nem sikerült még arra a vívóra emelni az ünnepelet, amelyre akartuk volna. Ha béke lesz a világon és a mi országunkban, majd leközdünk minden akadályt és az izraeli ünnepségek mintakép gyanánt fognak szolgálni az összes kultúrnemzetek számára.

Világszerte viszhangja lesz...

A vallásos tábor lapja, a *Hácofeh*, az „Ünnepelő nép” című vezetőcikkében többek között a következőket írja:

Az a hadsereg, amely képtelen parádéját fegyelmezetten megrendezni, rossz hírbe hozza önmagát. A kudarcnak világszerte visszhangja van. A mi államunk a világ kirakatablakában áll. Figyelnek bennünket, értékelnek bennünket.

Az ünnepély megrendezése gyatra volt attól a hadseregtől, amely tervezés és kivitelezés dolgában olyan ragyogó példákat mutatott a harcmezőn, követelhetjük tehát, hogy mutassa be ezeket a tulajdonságait a függetlenségi nap parádéján is. Nem szabad lekiacsiylenünk ezt a dolgot.

Kik a bűnösök?

Az *Al Hamishmar*, az egyesült munkáspárt hivatalosa *Jámbor Ferenc* tollából közöl részletes riportot az ünnepség lefolyásáról. Ki az oka annak, hogy megrontották az ünnepet? — teszi fel a kérdést a cikkíró. Majd így folytatja: semmi kétség azíránt, hogy heteken ke-

resztül fognak ezen vitatkozni és mindenki számára világos lesz a következő:

Bűnösök azok, akik építették ezt a várost. A várost, amelyben csak boltoknak, csak kioszkoknak, csak seftelésnek, csak kiuzsorázásnak, csak drága lakásoknak van helye — de nincs benne hely a nép ünnepe számára.

A Ben Jehuda—Idelsohn sarok — ez Jiszraél Rokach urnak, Tel Aviv város főpolgármesterének a „Place de Concordé”-ja.

De bűnösök azok is, akik tehetetlennel mutatkoztak a rendes ünnepi program betartására: bűnösök a szervezők, akik kudarcukból sohasem tanulnak, akik nem vigyáztak a pontosságra, a végrehajtás tökéletességére és a rendre. Mindezek okai annak, hogy a nép nagy tömegeinek grandiózus ünnepe Tel-Avivban el lett rontva.

A kormánylap is sajnálkozik

A *Davar*, a Hiszdrut hivatalos lapja szerint, a katonai parádét végül is megtartották. A parádé — írja a lap — nem kezdődött ugyan meg délután 4 órakor és nem haladt végig a BenJehuda—Idelsohn sarkán felállított ünnepi tribün előtt. A parádé később indult és a közönség könnyeláradt szemekkel, meghatva és éremujongással nézte végig a felvonuló egységeket.

A kormányhoz közelálló lap is kény-

Nagy nehézségekbe ütközik a magyarországi zsidóság új gazdasági beilleszkedése

Budapest, (STA). A magyarországi zsidóság rengeteg nehézségbe ütközik abbéli törekvéseiben, hogy beilleszkedjék az ország új gazdasági rendjébe, — jelentette ki Kisfaludy Imre professzor, a Mizrat nevű szervezet elnöke, — amely arra alakult, hogy segítségére legyen a zsidóknak abban, hogy helyeket az új magyar társadalomban megtalálják. A

magyarországi zsidó közösség sokat szenved amiatt, hogy túlnagy százalékban öreg emberekből áll, a nők száma túlságosan meghaladja a férfiak számát és attól, hogy a magyarországi zsidók közül nagyon sokan szorulnak új foglalkozási ágakra való intenzív átképzésre, amely nélkül nem tudnak munkához jutni az új körülmények között.

Anglia dollárokat akar a nyersgyémántért Izraeltől

London, (—). Az angolizraeli kereskedelmi tárgyalások során az angolok azt a követelést vetették fel, hogy az izraeli gyémántipar dollárban fizesse meg a londoni szindikátustól vásárolt nyersanyagot. A követelést az angolok azzal indokolják, hogy Izrael dollárokat kap a gyémántért és így ebben részesítenie kell

Angliát is. A mandátum korszakában a palesztinai gyémántipar jövedelme automatikusan a sterlingblokk birtokába került. A tárgyalások egyébként barátságos szellemben folynak és úgy tudják, hogy bizonyos kérdésekben már elérték eredményeket.

Megkezdődött a cionista Akcióskomité jeruzsálemi ülésese

Csütörtökön este a Szochnut jeruzsálemi épületében megnyílt a cionista Akcióskomité ülésese. Az ülést Joszef Sprinzak, a Kneszet elnöke és az államelnök helyettese nyitotta meg, aki egyben az Akcióskomiténél is elnöke. Beszédében rámutatott azokra a súlyos problémákra, amelyeket ennek az ülésnek kell megoldania.

A felszabadító háború főként az izraeli lakosságra nehezedett, de a galuti zsidóság fiataljai is lelkesen jeltettek a haza védelmére. A felszabadító háború nagy területeket szerzett meg az állam

Shezar közoktatásügyi miniszter emlekedészet mondott a cionista mozgalom halottai fölött és főleg a nemrég elhunyt Meir Berlin és dr. Stephen Wise érdemeit méltatta.

Ben-Gurion miniszterelnök emelkedett szólásra ezután, „Izrael az egész zsidó népé — mondotta — és ezért a cionista világszervezetnek és Izrael kormánynak szorosan együtt kell működnie.

Vilamos jégszekrényt
vagy ELEKTROLUX-ot privátból sürgősen megvételre keresek. Ajánlatokat „9001” jelűre „REFTA” Advertising, Tel-Aviv, P.O.B. 4236 címre kérek.

számára és a fegyverszüneti megállapodások is jelentőségesebbek, de mindez még nem jelenti azt, hogy tökéletes biztonságot szereztünk magunknak.

Az Akcióskomité ülésese előrelátóan 15—20 napig fog tartani.

Elsőrangú szakmunkást keresünk, jó feltételek mellett, kézzel varrott női és férficipők készítéséhez.
SZALON „TIV”
Tel-Aviv, Pinsker 2, Passage.

Ne felejtse el Haifán a CAFE MAHIR-t felkeresni Shapiro 13. alatt ahol izletes, magyaros ételkülönlegességek várják a magyarájku vendégeket

UJ OLÉKI VASBUTORAITOK AT VÁSÁROLJÁTOK „ETAN” Giladi és Fried
cégnél, T. A. Hagdud Haivri 6.

Átkötközödesi holmi
Elvámolás — Beraktározás. 40 éves tapasztalat. — Mérsékelt árak.
HAUSMANN TRANSPORT Co.
HAIFA: Bovis House, Uj Központ (A Holland-Bank háza) Tel. 2877
TEL-AVIV: Allenby 56. Tel. 2851.

HIREK

5709 Ijjar 7, pentek
1949 majus 6
Gyertyagyujtas ideje 6.02
5709 Ijjar 8, szombat
1949 majus 7

— 000 —

Ünnepi mazsolák

Délután 4 órakor történt a Ben Jehuda uccán. Amikor még nem tudták, hogy a parádét lefújják. Azt mondja Reb Lájb szomszédjának, egy természetes asz-szonyságnak, aki mellette szorongott, izzadt és hápogott: — Tudja-e hogy milyen ünnep van ma?

— Hát hogyné tudnám?
— Na mondja.
— A függetlenség napja.
— Nem igaz — válaszolta Reb Lájb — az önállóság napja.
— Mi a különbség? — kérdi a szomszédasszony.

— Az, hogy ha az önállóságot ünnepejjük, álljon maga önállóan a saját lábán, s ne taposson az én tyukszememre!

Az ünnepségbe becsuszott apró „rendezői hiba” elkeserítette a kormány tagjait. Golda kinosan mosolygott és azzal bátorította a többieket, hogy „nem tragédia”. De Sárét külügyminiszter diplomatikusan vágta ki magát a véleménynyilvánítás elől. Egy amerikai újságíró a külügyminiszter mellé fértközött, s azt kérdezte tőle: mi a véleménye erről a balesetről...?

— En csak az ország külpolitikájáért felelek — adta meg Sárét a diplomatikus választ.

Várakozás közben megjelentek a repülőgépek. Olyan alacsonyán ereszkedtek le, hogy a közönség egy része fölve kapta el a fejét.

Sidney Stanley nem érkezett meg Izraelbe

Londoni barátai attól tartanak, hogy Franciaországban angol ügynökök hatalmába került

Csütörtökön délután a hír terjedt el Tel-Avivban, hogy Sidney Stanley Izraelbe érkezett és a padeszchnai olé-táborban tartózkodik. A bevándorlási osztály tisztviselői nem cáfolták és nem erősítették meg a hírt. Ezzel szemben Max Seligmann, Stanley tel-avivi ügyvédje kijelentette, hogy nincs tudomása ügyfele megérkezéséről. Az ügyvéd által Angliából kapott híradások

szerint Stanley barátai aggnak sorsa felől, mert attól tartanak, hogy Franciaországban angol ügynökök kezébe került. Magas angol körökkel való kapcsolatai ugyanis sok kompromittáló adatot juttattak Stanley birtokába és ha azokat emlékirataiban közölné, nem válna di-csőségére a Szigetország előkelőségei-nek.

Londonban megalakult az Európa-tanács

London. (—). Csütörtökön, hetekig tartó tárgyalás után aláírásra került az úgynevezett Európa-tanács, vagy európai kormány felállításáról szóló nemzetközi egyezmény. A tárgyalásokban résztvevő 10 állam képviselői közül elsőnek Obert de Thiesies belga nagykövét írta alá az egyezményt a beteg Spaak miniszter-elnök és külügyminiszter képviseletében. A második aláíró Gustav Rasmussen dán külügyminiszter volt, aki ebből az alkalomból felémeltette, hogy négy évvel ez-előtt ezen a napon szabadult fel Dánia a német megszállás alól. Utolsónak Be- vin írta alá a szerződést.

Az angol alsóház csütörtöki ülésén Morrison elnök bejelentette, hogy az

európai parlament angol képviselőiben az ellenzék tagjai is helyet kapnak. Az európai tanács, vagy parlament megnyil-tó ülését valószínűleg Strassburgban fog-ják megtartani augusztus folyamán. A parlamentnek 87 tagja lesz, akik közül Anglia 18, Belgium 6, Dánia 4, Francia-ország 18, Írország 4, Olaszország 18, Luxemburg 3, Norvégia 4, Hollandia 6 és Svédország is 6 képviselőt küld ki. Az egyezmény aláírása után nyilvánosságra hozott szabályzat értelmében az európai tanácsadó parlament a kontinent-édek-lő minden kérdéssel fog foglalkozni. A határozathozatalhoz kétharmad többség-re lesz szükség.

Azt kérdi az egyik türelmetlen zsidó: — A léghaderő bravurosan bemutat-kozik, viszont a hadsereget sehol sem látni. Nem mozdulnak. Vajon miért? Mire a közönség köréből valaki a kö-vetkező választ adta: — A levegőben nincs rendőrség és e-zért ott szabadok az utak. Viszont a földön — eltorlaszolják az utat....

— Feliratkozás az új élelmiszerjegyek-re Ramat-Ganban. A kormány hivatalos közleményt adott ki, amelyben arra hiv-ja fel Ramat-Gan lakosait, hogy május-10-ig bezárólag jelentkezzenek a Bet-Häerächban az új élelmiszerjegyekkel kapcsolatos észrevételeikre. Jelentkezni lehet 8 és 12.30 között, délután 14.30-tól 17.30 óráig.

— Zsidó követet nevez ki Argentina Izraelben. Buenos Airesből jelenti a zsi-dó távirati iroda: Illetékes körökből szá-rmazó értesülés szerint Argentina külügy-minisztériuma Pablo Managuél közis-mert zsidó vezetőembert akarja követné kinevezni a zsidó államba. Argentina már hivatalosan is kérte a zsidó kor-mány hozzájárulását a kinevezéshez.

— Újabb tanfolyam indul diplomataképzésére. Az elmúlt évben a külügymi-nisztérium két gyorstanfolyamot rende-zett olyan megfelelő végzettségű és nyelv-tudású jelöltek számára, akik diplomáciai pályára akartak lépni. Hír szerint a dip-lomata-képző tanfolyamokat ezidén is megrendezik. A beérkezett több ezer kér-vény közül 120-at fogadtak el. A külügy-minisztérium a kiválasztott jelöltek sze-mélyes jelentkezése és levizsgáztatása után fog dönteni arról, hogy kiket vesz-nek fel a diplomáciai tanfolyamra. Le-hetséges, hogy a tanfolyamot nem is az országban, hanem Párisban tartanák meg ahol már évtizedes hagyományokkal ren-delkező diplomata-iskolák működnek.

— Magyarországi és romániai olék új-falut létesítettek. A függetlenségi ünnep előestéjén 50 magyarországi és romániai olé-család telepedett meg Tarsicha nyu-galgallii elhagyott arab faluban. A tele-pesek eddig egy Haifa környékén levő olé-tábor lakói voltak.

— Megsz kött egy angol tengerész Akabából. Az Akabában horgonyzó angol cirkáló egyik tengerésze megszökött szol-gálati helyéről és az izraeli partra uszta ki. A tengerész jelentkezett a zsidó had-sereg parancsnokságánál és azt mondot-ta, hogy lengyelországi származású zsidó és nem akar többé angol szolgálatban maradni, hanem Izraelben szeretne le-telepüdni. A tengerész nyét még nem közlik. Egyelőre a Negevben tartózkodik szerény poggyaszával, amit uszva sike-rült kimentenie.

— Meghívó. Minden magyar nyelvté-reletről érkezett olét f. évi május hó-7-én, szombat este 8.30-kor a Mizrachi Sniffen (Achad Haam u. 20) tartandó teasteállal egybekötött értekezletre tisz-teletel meghívunk. Részvétel díjtalan. A Rendező Bizottság.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés díja szavanként 25 mill, a legkisebb hirdetés 10 szó, 250 mill. Családi értesítés szavanként 50 mill.

Adás-Vétel

FIGYELM! AGYTOLLAT, AGYNEMŐT vesz, elad, tisztít E. Kohn, Haifa, Ha-neeim 10. Armon-mozi mellett.

UJ BEVANDORLÓK! Líttek tartalmát a legmagasabb áron megveszem. Tauber, Haifa, Hechalutz 15. (udvarban).

VESZEK IRÓGÉPET VARRÓGÉPET ISAY HAIFA
Hechaluc utca 23. sz. (az udvarban)

TOLTOTOLLAK vétele és eladása. Javitóműhely. Hirsch és Landes, T. A. Allenby 83. udvar.

KÁVEHAZ és KIOSZK berendezés ol-csón, azonnal eladó. Cim: Róth, Holon, Armon mozi mellett.

BRÜNN és BEROHN, Jeruzsálem is-mét a Princess Mary Avenuen, a Rex-mozi mellett. Veszünk és eladunk: ezüst-neműeket, porcellánt, kristályt, asztali-fehőneműt, varrógépeket stb.

IPARI GÉPEK BASS VÉTELE - ELADÁSA
TEL - AVIV, Fin ucca 1
Központi autóbusszpályaudvar mellett

BUTOR legelőnyösebben vehet, cse-rélhet, eladhat Grünfeld Testvérek-nél, Tel-Aviv, Jochanan Haszandjar 18. (Schenkin-saroknál.) Ugyanott butorok átpoliturozását is vállaljuk.

IRÓGÉPEK, SZAMOLÓGÉPEK vétele, eladása, kölcsönzése, Feuchtwanger, Tel Aviv, Achad Haam u. 24.

ALKALMI VETEL. Perzsaszőnyegek, művészi festmények, alpaca dísz tárgyak eladók. Tivon Sikun Olim 10/9.

UJ OLE!

Magaddal hozott **B E L Y E G E I D E T** legjobban értékesítheted **M. G. BRAND** bélyegkereskedőnél, T. A., Allenby 119 Kowalsky címén, a „Kék Házbán”

Beszerezési források

HA ÓRAJÁT PRECIZEN és jótállással akarja javíttatni, hozza Beck Misikra (Suboticáról) óráshoz. T. A. Allenby 90, Kashinál.

FOTO KALISCHER, stúdiófelvételek, fotokópiák és mindenféle reprodukciók. T. A. Schunat Makkabi Hadasha, Reh. Alef 2. Kiváságra házhoz is.

FÜZÖT, NŐI FEHERNEMŐT, fűrdő-ruhát a legelegánsabb kivitelben a Kallscher-szalomban, T. A. Shunat Mak-kabi Hadasha, Reh. Alef 2.

HARISNYAK, trikó, és rövidárúk, in-gek, pizsamák nagy választékban. Olcsó árak. Magyar kiszolgálás. WEINREB - Allenby 91. Montefiore-sarok.

ÓRAJAVÍTÁSOKAT Chaoui, Haifa, Herzl-ut 47, szakszerűen és eredeti pó-talkatrészekkel végez.

SERVBEN SZENVEDŐK részére áldás a Repona rugónélküli sérvkötő. Készíti Gellert és Társa, T. A. Becalel u. 6. — bejárat Bét-Lechem 1.

VOGLER JAKOB, órá-ékszerész üz-lete, műhelye, Allenby 45-47, az udvarb.

UJDONSÁG a sodronykapcsos vaságyak készítésében a SZELL-féle 4476-os pa-tent. Minőségben és erősségben utóér-hetetlen. Nem szakítja ágyneműjét. Rak-táron: kettős, falhozállítható és össze-csukható 4476-os patent ágyak. Viszont-eladónak árkedvetmény. Ágykészítők sodronyt külön is kaphatnak SZELL IZRAEL lakatos műhelyében, T. A. Akiva Aeger 6. Tachana Merkazitnál.

PAPLANOKAT mindenféle anyagból megbízhatóan készít, pelyhet, tollat tisztít Herskovits, T. A. Merkáz Baale Me-lacha 15. I.

KALMAR A. mechanikai és villamos-sági munkák. T. A. Mizrachi B. 36.

Állás - Foglalkozás

GYÓGYSZERESZT, (gyógyszerész-nő) keresünk működési engedéllyel. Tel Aviv, Telefon 2366.

Elsőrangú **KÉZI ÉS GÉPVASALÓT** keres **OMEGA VEGYTISZTÍTÓ** PETACH TIKVA, KPAR GANIM B.

Levelezés - Házasság

34 EVES, lakással, egzisztenciával ren-delkező katona megismerkedne nőülési szándékból 28 év körüli intelligens nő-vel. Választ „Omnia Vincit Labor” jel-igére a kiadóba.

ÖNALLÓ keresettel bíró 50 körüli öz-vegyasszony komoly, hozzáillő életársat keres. Leveleket „Biztos existencia” jel-igére a kiadóba kérek.

KATONA megismerkedne házasság cél-jából 18-24 éves lánnyal. „Hitjávut” jel-igére.

Könyvek - Könyvtárak

HADASA MAGYAR KÖLCSÖNKÖNYV-TÁR, Hájárkon 59., jelenti, hogy megér-keztek a legjobb és legújabb magyar köny-vek régi nagy választékuk kiegészítésére. Győződjék meg róla. Német és angol könyveket is kölcsönözünk. Magyar-hé-ber szótárak és nyelvtanok kaphatók. — Veszünk és eladunk könyveket.

JAMBOR ELISEVA kölcsönkönyvtá-ra, Tel-Aviv, Allenby 84. (az udvarban) új könyvszállítmány érkezett. Elsőrendű szórakoztató regények és háromszáz új detektívregény.

Különléle

GYERMEKFEVÉTELEK otthoná-ban is. Stúdiófelvételek, portrék. Leica specialista. Amatőr munkák. 16 és 8 mm filmhívás. Fotooktatás. Cinephoto labo-ratorium, Haifa, Próféta u. 11

ADÓ és ENGEDELY ügyében, bármily nyelvű beadványával, minden egyes ba-jos dolgával forduljon bizalommal Artzi-hoz! T. A. Hakishon 72. Található 1-4-ig.

TELJES PENSIOIOT kaphat magyarajku férfi erdélyi családnál. Steinberger Bela, Haifa, Rechov Stanton 24.

FOTO KLEINMANN, Haifa, Jaffa, utca 82., felvesz Leica fényképezőt. Vesz mindennemű fényképezési cikkeket.

Keresések

GUTTMAN JAGER MARTON Dombó-ról és felesége Káhn Frida Szeebalsbá-ról keresik rokonaikat. Cim: Káhn, Jeszod Hámálá 41. T. A.

Kozmetika - Testápolás

HOLGYEIM! Pesti hölgyfodrászat, haj-festés, dauer, vizondóolás. Tova Salon, Haifa, Jaffa-ut 11, emelet, LAKASBAN.

HAIFAI MEGBIZOTTAINK: Grün-berger Arnold, Shapira u. 13 és a Jashar cég, Sara u. 8. Merkáz Chadás. II. e. Tel. 40-25.

HIRDETESEKET Jeruzsálemben fel-vesz Siegler Armin magyar kölcsönkönyv-tára, az Eggedél szemben lévő kis utcá-ban.

BEER JAAKOVBAN megbízottunk, aki hirdetések is felvesz, Leichner Sándor, újságpavillon, az autóbussz végállomásánál

Nyomatott az Uj Kelet nyomdájában Tel Aviv, Rechov Schlesinger 9.